

Допоміжний рахунок для галузі туризму Іспанії – Методологічне пояснення.

**Головне управління національних рахунків.
НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ СТАТИСТИКИ.**

Мадрид, грудень 2004 року.

Перелік

- 1. Загальні методологічні особливості та зміст допоміжного рахунку для галузі туризму
 - 1.1 Задачі допоміжного рахунку для галузі туризму
 - 1.2 Основні поняття у відповідності до методологічно-довідкової документації Організації Об'єднаних Націй
 - 1.2.1 Визначення туризму
 - 1.2.2 Відвідувач: види туристичних потоків
 - 1.3 Туризм як економічне явище, викликане попитом: визначення споживання та попиту на туристичні послуги
 - 1.3.1 Споживання туристичних послуг
 - 1.3.1.1 Поняття споживання туристичних послуг для ДРТ (TSA – допоміжний рахунок по туризму).
 - 1.3.1.2 Споживання туристичних послуг та його еквівалент в національних рахунках Іспанії.
 - 1.3.2 Інші компоненти попиту.
 - 1.4 Основні особливості пропозиції.
 - 1.4.1 Характерні продукти
 - 1.4.2 Характерні види діяльності: Визначення меж туристичної галузі.
 - 1.4.3 Змінні пропозиції: Характеристика туристичної галузі
 - 1.4.4 Обробка певних продуктів та видів діяльності.
 - 1.4.5 Взаємозв'язок попиту/пропозиції та внесок туризму до ВВП економіки відповідно до ДРТМДІ (TSAMR – допоміжний рахунок в галузі туризму: методологічно-довідкова інформація)
- 1. Джерела та методологія оцінки ДРТ Іспанії
 - 1.1 Введення: Основні критерії підготовки ДРТІ (STSA – допоміжний рахунок для галузі

туризму Іспанії)

1.2 Основні джерела статистичної інформації, пов'язані з підготовкою ДРТІ.

1.3 Загальний опис джерел та методик за компонентами попиту

1.4 Оцінки змінних пропозиції: Характерні напрямки та продукти

1.4.1 Попередній відбір характерних напрямків та продуктів для ДРТ Іспанії

1.4.2 Загальні методологічні аспекти: Виробничі та робочі рахунки характерних напрямків.

1.5 Оцінка впливу галузі туризму на ВВП та інші макроекономічні показники.

1.5.1 Основні аспекти

1.5.2 Оцінка непрямих наслідків

2.6. Загальна структура таблиць результатів, включених в ДРТ Іспанії.

2. Посилання на документацію

1. Загальні методологічні особливості та зміст допоміжного рахунку для галузі туризму

1.1. ЗАДАЧІ ДОПОМІЖНОГО РАХУНКУ ДЛЯ ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ

ДРТ можна охарактеризувати як набір рахунків та таблиць, які, ґрунтуючись на методологічних принципах національних рахунків Іспанії, надають інші економічні показники для галузі туризму у взаємопов'язаний спосіб, що відноситься до конкретної дати відліку.

Ці рахунки та таблиці стосуються різних змінних, які відносяться як до попиту так і до пропозиції в галузі туризму. Що стосується пропозиції, ДРТ проводить аналіз таких аспектів, як структура виробництва та витрати туристичних компаній, тип ресурсів, необхідних для розвитку діяльності, обсяги використання робочої сили, інвестиції в виробничий капітал, роль державного управління як прямого постачальника таких послуг або їх учасника... Щодо попиту, ДРТ за допомогою економічного підходу визначає різні типи туристів, національний туризм у порівнянні із міжнародним туризмом, виду товарів та послуг за запитом тощо.

Кожен з цих рахунків та таблиць, має користь як окремий елемент, тобто, вони надають інформацію про важливий аспект туризму (як у відношенні попиту, так і пропозиції). Однак, ДРТ був би неповним без аналізу взаємозв'язку попиту та пропозиції. Таблиці, що вказують на такий взаємозв'язок забезпечують послідовні оцінки внеску туризму в економіку (шляхом використання таких змінних, як ВВП).

Таким чином, основні цілі, що очікуються від складання ДРТ для Іспанії наступні:

- Надання комплексної оцінки економічної значимості туризму в Іспанії за допомогою таких макроекономічних показників, як внесок туризму у ВВП, виробництво або попит.
- Надання інформації, яка підкреслює роль туризму як генератора робочих місць.
- Надання даних щодо значимості туризму у рівновазі платіжного балансу Іспанії.
- Опис структур виробництва та/або витрат галузей туризму.
- Надання інформації про обсяг інвестицій у виробничий капітал, пов'язаний із туристичною діяльністю.
- Надання регіональних оцінок із врахуванням значимості туристичної діяльності для деяких регіонів Іспанії (автономні спільноти).

1.2. ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ВІДПОВІДНО ДО МЕТОДОЛОГІЧНО-ДОВІДКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Різні установи та країни розробили цілий ряд спеціальних методологій для допоміжного рахунку для галузі туризму протягом останніх десятиліть.

З лютого 2000 року, після її прийняття Комісією ООН по статистиці, діє міжнародна

методологія, яка підтримується МОП, ОЕСР та Евростатом, яка має назву «Допоміжний рахунок для галузі туризму» «Методологічно-довідкова документація»(ДРТМДІ). Цей документ зарекомендував себе як основна методологічна база для рахунку Іспанії, основні поняття якої, наведені тут.

1.2.1. Визначення туризму

Перш ніж рухатися далі дуже важливо визначити сферу туризму. Згідно з визначенням Організації Об'єднаних Націй, що міститься в ДРТМДІ, туризм включає в себе:

Діяльність осіб, які подорожують та перебувають в місцях поза межами їх звичного середовища протягом не більше одного року з метою відпочинку, бізнесу або в інших цілях.

Тобто, суть туризму полягає в тому, що люди тимчасово подорожують від їх постійного місця перебування або роботи з причин, які не є звичними. Хоча у визначенні підкреслюється, що відвідувачі подорожують з метою *відпочинку*, який зазвичай пов'язаний з поняттям туризму, очевидно, що воно включає в себе значно ширшу сферу (наприклад, туризм також означає подорожування від звичного середовища з метою ведення *бізнесу* і, як буде видно далі, – з інших причин).

Таким чином, існує три елементи, що характеризують відвідувачів та туризм: від'їзд зі звичного середовища, тривалість подорожі, та причини.

Отже, першим елементом є «звичне середовище», – вислів, що використовується для позначення територіальної одиниці, де людина зазвичай живе та працює. Враховуючи неоднозначність цього поняття, на практиці украй важко визначити його межі. Тому, ДРТМДІ встановив умови, що допоможуть визначити його межі:

- Відстань. Хоча між звичним середовищем та відстанню важко знайти узагальнюючі риси, встановлено, що *місця поруч із місцем перебування особи, також є частиною звичного середовища, навіть якщо вони їх рідко відвідують*. Цей критерій, очевидно, має певні винятки: деякі люди щодня добираються до роботи на великій відстані, які, при цьому, входять в це звичне середовище.
- Частота. Звичне середовище не може бути визначене безпосередньо за допомогою часової частоти, хоча це поняття, пов'язане з подорожами, які здійснюються на регулярній основі. Тим не менш, у якості важливого винятку важливо відзначити, що поїздки у вихідні дні або подорожі в святкові дні до заміського будинку вважаються туризмом або подорожжю за межами звичного середовища.

Поняття економічного місцеперебування у національних рахунках та в ДРТ.

Національні рахунки укладаються для країн або адміністративних регіонів. Якщо національні рахунки готуються для певної країни, важливо вказати, що ці оцінки відносяться до так званих «резидентних» одиниць. ЄСР-95 вважає одиницю резидентною, якщо її центр інтересів знаходиться на економічному просторі. Поняття економічний простір доволі тісно пов'язане із територією, на якій країна здійснює юрисдикцію в межах міжнародного

середовища, оскільки воно охоплює: географічну територію, що контролюється державними управліннями; вільні зони; повітряний простір, територіальні води, території та родовища країни; територіальні анклав.

Вважається, що одиниця має «центр інтересів» на економічному просторі, якщо на вказаному просторі є місце, де або з якого така одиниця здійснює (або має намір здійснювати) економічну діяльність протягом не менше одного року. Термін економічна діяльність означає види діяльності, що охоплюють виробництво товарів та послуг.

Важливо відзначити, що резидентні одиниці можуть або не можуть мати громадянство відповідної країни, можуть або не можуть мати юридичну особу та можуть або не можуть бути присутніми на економічному просторі під час виконання операції.

Коли йдеться про відносини однієї економіки (офіційними термінами – набір одиниць із місцеперебуванням на економічному просторі) з іншими економіками (що складаються із нерезидентних одиниць), найчастіше посилаються на фіктивний сектор, названий «Інші країни світу».

Що стосується ДРТ, то методологією Організації Об'єднаних Націй встановлено ряд критеріїв, що стосуються звичного середовища та місцеперебування:

- *Місце роботи особи є вочевидь частиною його/її звичного середовища, але воно не обов'язково є його/її місцеперебуванням. Проїзд до місця роботи вважається подорожжю, але не вважається туристичною діяльністю.*
- *З іншого боку, якщо особа перебуває в такому місці, протягом періоду більше одного року, це місце вважається частиною його/її звичного середовища. Таким чином, особа вважатиметься відвідувачем цього місця, навіть якщо він/вона не вважається резидентом цього місця в економічному або буквальному сенсі цього слова.*
- *В демографічній статистиці місцеперебування – це характерна риса, що використовується для домашніх господарств, а звичне середовище – характерна риса для фізичних осіб, кожна з яких представляє собою частину унікального домашнього господарства. Дві особи, що є частиною одного домашнього господарства, обов'язково матимуть однакове місцеперебування, проте можуть мати різні звичні середовища.*
- *Наведені нижче категорії не вважаються відвідувачами: Студенти, що подорожують за кордоном протягом періоду більше одного року, але які все ще залежні від своїх сімей економічно, хворі, що перебувають у лікарні або подібних установах на деякій відстані від свого первісного місцеперебування протягом періоду більше одного року або особи, що відбувають тривалий термін тюремного ув'язнення. Проте, до цієї категорії включаються наступні групи: особи, що здійснюють подорож з метою відвідування вищезгаданих груп (студенти, хворі за кордоном), а також ті, хто їде на курси або на короткострокове перебування (літні курси, літні табори, лікування ...)*

Поняття звичне середовище не можна ототожнювати з поняттям офіційного місцеперебування особи: працівник без дозволу на офіційне місцеперебування не включається в поняття туризму, або, навпаки, людина з тимчасовим офіційним дозволом перебувати в іншій країні має розглядатися як відвідувач цієї країни.

Звичне середовище та другий дім.

Що стосується звичного середовища, «другі дома» представляють собою важливий аспект ДРТ.

Зі статистичної точки зору, переписи житлового фонду встановлюють відмінності між тим, що вважається основним житлом та неосновним житлом, що належить сімейній одиниці: Основне житло – це звичайне місце перебування цієї сім'ї. Якщо сім'я володіє іншим житлом, воно вважатиметься неосновним помешканням або неосновним житлом.

ДРТМДІ (Розділ 2.8 та наступні розділи) встановлює ряд різних умов для визначення житла як неосновного помешкання: Це звичне середовище, що складається з одного або кількох членів сім'ї, але не є основним місцеперебуванням сім'ї, або заміський будинок (тобто, його не відвідують, або не часто відвідують, один або кілька членів сім'ї з метою відпочинку, проведення відпустки та інших видів діяльності, відмінних від видів діяльності, для здійснення яких це місце призначене), або його відвідують один або кілька членів сім'ї для роботи.

Неосновне житло є дуже важливим для туризму, оскільки воно, як правило, знаходиться поза межами звичного середовища та використовується для відпочинку на час відпустки або у вихідні дні. Тобто, коли члени сім'ї відвідують таке неосновне місцеперебування з причин, не пов'язаних із роботою, вони потрапляють до категорії туризму і стають відвідувачами (неосновного місцеперебування та регіону, в якому воно знаходиться).

Виключність критеріїв, передбачених у ДРТ полягає в тому, що, як зазначено вище, неосновне житло може знаходитися в географічній місцевості поруч із основним житлом або навіть в географічних межах звичного середовища. Звісно це рідке явище, проте воно може мати місце і цим підтверджує, наскільки важким може бути визначення меж поняття туризму.

Ще однією особливістю є те, що неосновне місцеперебування може знаходитися на території іншої країни, а не в країні перебування власника. Потоки означають операції, які можуть впливати на рівновагу платіжного балансу країни.

Відвідувачі класифікуються за різними параметрами та рисами. З точки зору економічного аналізу, існує три основних аспекти відвідувачів, які слід відзначити: тривалість перебування; мета візиту та місцеперебування пасажирів.

1.2.2 Відвідувач: вид туристичних потоків

В залежності від того, чи залишатиметься відвідувач протягом подорожі у місці відвідування, відвідувачі поділяються на наступні категорії: Туристи – коли вони залишаються на ніч в місцях, які не є їх звичним середовищем, та одноденні відвідувачі, які не залишаються на ніч.

Що стосується мети візиту, як згадано вище, термін відвідувач включає в себе широкий спектр причин, у відповідності з якими відвідувачами вважаються всі особи, що подорожують або відвідують місце з метою відмінною від *здійснення виду діяльності, що є основним для місця відвідування*.

Згідно з рекомендаціями Організації Об'єднаних Націй розрізняються шість основних типологій подорожі: Відпочинок та відпустка; відвідування друзів та родичів; подорож з діловими та професійними цілями; подорож з метою отримання медичної допомоги; релігія, паломництво; інші причини

Що стосується місця перебування відвідувача, то з точки зору економічного місцеперебування при поєднанні місцеперебування відвідувача та відвідуваної території створюються різні категорії туристичних потоків, наведені на схемі 1:

Схема 1: Класифікація туристичних потоків за місцем перебування відвідувача та призначення.

		Територія призначення		
		Усередині економічного простору	За межами економічного простору	РАЗОМ
Місцеперебування відвідувача	Резиденти економічного простору	Внутрішній туризм	Виїзний туризм	Національний туризм
	Нерезиденти	В'їзний туризм		
	РАЗОМ	Національний туризм		

- Внутрішній туризм: відвідувачі-резиденти у межах економічного простору країни.
- Виїзний туризм: відвідувачі-резиденти за межами економічного простору країни.
- В'їзний туризм: відвідувачі-нерезиденти у межах економічного простору країни.

Ряд понять поєднується з попередніми визначеннями: «національний туризм» – це туризм відвідувачів-резидентів, як в межах економічного простору – внутрішній туризм, – так і за її межами, – виїзний туризм. А якщо потоки узагальнюються з точки зору

економічного простору, то виникає «внутрішній туризм», який представляю собою туризм відвідувачів в межах економічного простору країни, який включає як резидентів – внутрішній туризм, так і нерезидентів – в'їзний туризм.

Після розгляду поняття країни, ми також можемо виділити серед міжнародних відвідувачів групу відвідувачів, країна перебування яких відрізняється від країни відвідування. Такі міжнародні відвідувачі також включають громадян, які постійно проживають за кордоном.

1.3. ТУРИЗМ ЯК ЕКОНОМІЧНЕ ЯВИЩЕ, СПРИЧИНЕНЕ ПОПИТОМ: ВИЗНАЧЕННЯ СПОЖИВАННЯ ТА ПОПИТУ НА ТУРИСТИЧНІ ПОСЛУГИ.

З економічної точки зору зазначені данні забезпечують основну характерну рису туризму: туризм – це явище, викликане попитом, оскільки його економічні наслідки пов'язані з витратною діяльністю, здійснюваною у подорожі поза межами звичного середовища. Як зазначено у визначенні ДРТМДІ: *Попит на туризм – це витрати, здійснені відвідувачем або від його імені для та під час його/її поїздки, якщо зазначена поїздка здійснюється поза межами звичного середовища.*

1.3.1 Споживання туристичних послуг

1.3.1.1. Поняття споживання туристичних послуг у ДРТ.

Найважливіший компонент попиту – це «споживання туристичних послуг». Перш ніж перейти до визначення споживання туристичних послуг, розглянемо поняття з національних рахунків, на яких воно ґрунтується. Відповідно до ЄСР-95 розрізняються дві взаємозалежні категорії змінних (див. схему 2):

- *Витрати на кінцеве споживання*: З погляду витрат, при обліку споживання його задачею є виявлення інституційних одиниць, що несуть ці витрати, а отже контролюють та фінансують їх загальну кількість. Вона визначається як*витрати, здійснені інституційними одиницями-резидентами на придбання товарів та послуг для безпосереднього задоволення індивідуальних потреб та бажань або групових потреб членів спільноти.*
- *Ефективне кінцеве споживання*: Цей термін призначений для виявлення одиниць, які отримують користь від їх використання (тобто ті, хто насправді користуються товарами та послугами). Воно визначається як *товари та послуги, придбані інституційними одиницями-резидентами для безпосереднього задоволення людських потреб – особистих або групових.*

Різниця між цими двома поняттями – це ставлення до індивідуальних товарів та послуг, що фінансуються ДА (державні адміністрації) та НООДГ (NPISH – некомерційні організації, що обслуговують домашні господарства), і які поставляються домашнім господарствам у вигляді соціальних трансфертів в натуральній формі. Індивідуальні товари та послуги – це ті товари та послуги, для яких існують домашні господарства, що їх споживають або, іншими словами, – це ті товари і послуги, споживання яких однією особою виключає їх споживання іншими особами (наприклад, в кабінет лікаря). Навпаки, для *групових послуг* чітко визначити споживача неможливо, оскільки вони *пропонуються* колективно та водночас для всіх осіб (загальні послуги, що надаються державними управліннями, дипломатичними представництвами за кордоном або збройними силами).

Схема 2 показує взаємозв'язок між різними визначеннями, а також три інституційні сектори, що беруть участь в споживчих операціях: домашні господарства, НООДГ та ДА. Витрати на кінцеве споживання домашніх господарств становлять витрати домашніх господарств на придбання товарів та послуг для індивідуального споживання. Відповідним поняттям для державних управлінь були б витрати на кінцеве споживання державних управлінь, які б покривали витрати державних управлінь на придбання товарів та послуг з метою індивідуального споживання та послуги для групового споживання.

Схема 2. Витрати на кінцеве споживання та фактичне кінцеве споживання

	Сектор, що здійснює витрати			Разом
	Державні управління	НООДГ	Домашні господарства	
Індивідуальне споживання	X (Соціальні трансферти в натуральній формі)	X (Соціальні трансферти в натуральній формі)	X	Фактичне кінцеве індивідуальне споживання домашніх господарств
Групове споживання	X	0	0	Фактичне кінцеве групове споживання ДА
Разом	Витрати на кінцеве споживання ДА	Витрати на кінцеве споживання НООДГ	Витрати на кінцеве споживання домашніх господарств	Разом фактичне кінцеве споживання = разом витрати на кінцеве

І нарешті, витрати на кінцеве споживання НООДГ розглядають витрати, понесені НООДГ на придбання товарів та послуг індивідуального споживання. За домовленістю, всі послуги, що надаються НООДГ вважаються індивідуальними, оскільки, в цілому, послуги, які вони надають, є по суті індивідуальними і, як правило, розраховані на членів установи, а не всього суспільства.

Аналізуючи інформацію по рядках можна отримати поняття фактичного кінцевого споживання: «Фактичне кінцеве споживання домашніх господарств» відповідає сукупному споживанню домашніх господарств та кінцевому споживанню НООДГ та ДА індивідуальних товарів та послуг, придбаних домашніми господарствами у вигляді соціальних трансфертів в натуральній формі; та «Фактичним кінцевим споживанням ДА», яке оцінює вартість послуг групового споживання, наданих ДА спільноті.

Повертаючись до споживання в сфері ДРТ, ця змінна береться з діаграми 3 із дотриманнями тієї ж класифікації туристських потоків, що і в схемі 1.

Тим не менш, утворюється невелика різниця: на схемі 1 потоки відвідувачів або *туристів* класифікуються шляхом перетину *місцеперебування* та *місця призначення*, в той час як для споживання туристичних послуг, місцеперебування поєднується з *місцем здійснення витрат*. Таким чином, для схеми матимуть місце наступні визначення:

- Внутрішнє споживання туристичних послуг *Витрати понесені відвідувачами-резидентами внаслідок їх подорожей в межах території місцеперебування* або витрати пов'язані з виїзним туризмом, в який включаються виробничі одиниці реальної економіки. Отже, вони включають в себе витрати, здійснені домашніми господарствами індивідуально, а також витрати, здійснені з професійних причин і прийнятих на себе компаніями.

- *Візне споживання туристичних послуг: Споживання відвідувачів-нерезидентів в результаті їх подорожей до або по економіці та/або які надаються резидентами.*

Схема 3: Класифікація споживання туристичних послуг відповідно до туристичних потоків

Місцеперебування відвідувача	Територія, де здійснюються витрати		
	<i>Економічний простір</i>	<i>За межами економічного простору</i>	<i>РАЗОМ</i>
<i>Резиденти економічного простору</i>	Внутрішнє споживання туристичних послуг	Виїзне споживання туристичних послуг	Національне споживання туристичних послуг
<i>Нерезиденти</i>	Виїзне споживання туристичних послуг		
<i>РАЗОМ</i>	Споживання туристичних послуг всередині країни		

- Виїзне споживання туристичних послуг: *здійснюється резидентами за межами економічного простору та надається нерезидентами*. Не включаються товари і послуги придбані у країні для або після подорожі, оскільки така споживацька діяльність включається в поняття внутрішнього споживання туристичних послуг.

Розглядається разом із поняттям внутрішнього споживання, внутрішнім туризмом та в'їзним туризмом, чия доля забезпечуватиме вагу туризму в основній макроекономічній змінній – ВВП.

Такі поняття, що пов'язані зі *споживанням*, безпосередньо не порівнюються із змінними в національних рахунках Іспанії, у порядку, проаналізованому нижче.

Витрати безпосередньо мандрівників, очевидно, являються основним компонентом споживання туристичних послуг, але ДРТМДІ також включає витрати, що впливають на або надають користь відвідувачу. Останні не здійснюють грошові витрати та не включають ряд аспектів від витрат державних управлінь на обладнання, культурну і рекреаційну діяльність, орієнтованість на відвідувачів, і т.д., які не фінансуються безпосередньо відвідувачами, але від яких вони отримують користь і які є важливим елементом у розвитку діяльності ... до витрат на відрядження, які компанії відшкодовують своїм співробітникам. В національних рахунках Іспанії, з точки зору оцінки економіки ці дві категорії мають зовсім інше значення і роль.

У ДРТ, поняття внутрішнього споживання туристичних послуг пов'язане з *фактичним споживанням* домашніх господарств. Тобто, ДРТ включає в себе не тільки витрати фактично понесені домашніми господарствами, а й товари та послуги, що використовуються ними з точки зору туристичних послуг, фінансованих ДА або НООДГ.
Запис та оцінка.

Однією з характерних рис ДРТМДІ є те, що він включає в себе витрати, пов'язані з поїздкою, здійснені *до* (напередодні поїздки), *під час* (протягом поїздки), та *після* відповідної подорожі. Рациональність цього критерію є очевидною, оскільки без цієї класифікації за часом цей розділ не включав би в себе витрати, здійснені напередодні поїздки, яка іноді представляють собою майже всі витрати (бронювання транспорту, оплата за проживання заздалегідь через туристичне агентство, оплата туристичної страховки або придбання товарів, необхідних для подорожі [туристичне спорядження]), з іншого боку, витрати, здійснені після поїздки, (такі, як, наприклад, обробка фотографій подорожі) також не були б включені до розділу.

Тим не менш, він має наслідки при здійсненні оцінок ДРТ, враховуючи можливі різниці у часі, які можуть виникнути між показниками попиту та пропозиції (наприклад, зайнятість посад в сфері готельного бізнесу або перевезень). Системи національних рахунків встановлюють критерії для тимчасового перенаправлення потоків витрат. Що стосується туризму, то для отримання оцінок, що відповідають виробництву ці аспекти необхідно ретельно проаналізувати.

1.3.1.2. Споживання туристичних послуг та його еквівалент в національних рахунках Іспанії.

Кожен з компонентів споживання туристичних послуг, що розглядається в ДРТМДІ можна проаналізувати з метою пошуку аналогій та відмінностей від облікових процедур. Схема 3 створена з метою узагальнення аналізу. Основні порівняльні характеристики цих двох методик полягають в наступному:

1. Внутрішнє споживання туристичних послуг В національних рахунках, дана стаття охоплювала би три поняття:

- З одного боку, – це частини, яку можна віднести до туризму, яка відповідає статті «Витрати на кінцеве споживання домашніх господарств-резидентів на економічному просторі». Очевидно, в цьому аспекті міститься проблема, пов'язана із його статистичною оцінкою, проте важливо зазначити, що цей компонент вже включений в оцінку, здійснену національними рахунками Іспанії і між двома методологічними сферами немає будь-якої принципіальної несумісності (з одного боку, TSA-MR, з іншого – ЄСР-95). Проблема, очевидно, полягає в оцінці частини загальної суми видатків, здійснених з туристичною метою, тобто це більш ніж методологічна проблема, це актуальна статистична проблема, що виникає при підготовці ДРТ.

Цей розділ також включає в себе частину виїзного споживання туристичних послуг, яка відповідає виробничим одиницям економіки. У свою чергу, ми можемо посплатися на дві складові:

а) Витрати на туристичні послуги в інших країнах світу, здійснені домашніми господарствами-резидентам при наданні послуг виробничими одиницями-резидентами (наприклад, члени домашнього господарства – резидента на території Іспанії, що подорожують за кордоном, використовуючи іспанські авіакомпанії).

Схема 3. Відношення понять споживання в ДРТМДІ та в ЄСР-95.

Змінні ДРТМДІ	ЄСР-95 (Адаптація NAS95)	
	Операції ЄСР-95	Спостереження
Внутрішнє споживання туристичних послуг - Бізнес-подорожі - Подорож з інших причин	Проміжне споживання напрямків діяльності резидентів на економічному просторі. - Витрати на кінцеве споживання домогосподарств-резидентів на економічному просторі. - Витрати на кінцеве споживання ДА.	- Включається тільки частина, яка відноситься до <i>туризму</i>. - Включається тільки частина, яка відноситься до <i>туризму</i>. - Включається тільки частина, яка відноситься до <i>туризму</i>.
В'їзне споживання	- Витрати на кінцеве споживання домогосподарств-нерезидентів на економічному просторі. - Експорт послуг.	Цей розділ включений в ДРТ, за винятком деяких статей: - доходи прикордонних працівників та сезонних робітників. - витрати посольств, консульств та державних установ. Туризм включає в себе інший експорт, який включається не як споживання нерезидентів на території тощо, а вважається частиною <i>туризму</i>. Загалом, авіаквитки, витрати на морські подорожі, інші послуги перевезень та супутні послуги, пов'язані із вищенаведеними послугами.
Виїзне споживання.	- Споживання домогосподарств-резидентів в інших країнах світу. - Імпорт послуг.	Цей розділ включений в ДРТ, за винятком деяких статей: - доходи прикордонних працівників та сезонних робітників. - витрати посольств, консульств та державних установ. У тому числі інший імпорт, не передбачений як споживання резидентів інших країн світу, пов'язане із <i>туризмом</i>. Загалом, авіаквитки, витрати на морські подорожі, інші послуги перевезень та супутні послуги, пов'язані із вищенаведеними послугами.

b) Витрати здійснені компанією із місцеперебуванням у Іспанії на послуги пов'язані з відрядженням свого персоналу в інші країни світу і постачальник яких є компанія-резидент. Цей компонент відноситься до проміжного споживання, що здійснюється компанією, яка несе витрати.

- Що стосується витрат на кінцеве споживання державних управлінь вони включають в себе: частину індивідуального споживання, пов'язану із туризмом. Цей розділ не призводить до несумісностей між двома методологічними сферами.
- Він також мав би включати витрати, здійснені компаніями-резидентами, персонал яких подорожує у зв'язку з нетиповими причинами (які називались би просто «Витратами на відрядження») в межах економічного простору країни. З точки зору обліку, ці витрати мали б бути включені у проміжне споживання, пов'язане із подорожами по напрямкам діяльності. З урахуванням критеріїв, встановлених ЄСР-95 щодо цього виду витрат, важливо відзначити, що вони в основному включали б перевезення, проживання та деякі інші послуги (прокат автомобілів), у той час як витрати на харчування (бари і ресторани) з'явилися б у якості винагороди співробітників а, отже були б включені до першого компоненту витрат споживання домашнього господарства.

Ця концепція представляє проблеми щодо сумісності між двома сферами, і придатна для оцінки показників туристичної галузі. Враховуючи актуальність цієї теми, її наслідки аналізуються в розділі 2.5.

2. В'їзне споживання туристичних послуг:

Це поняття подібне до облікових понять: з одного боку, воно включає в себе «витрати щодо витрат на споживання нерезидентів на економічному просторі», а з іншого боку – витрати на експорті послуг (наприклад, перевезення). Важливо відзначити, що ЄСР-95 використовує широке визначення імпорту та експорту як *сукупність операцій, які пов'язані з передачею права власності на товари та послуги між резидентами і нерезидентами* (між резидентами і нерезидентами – експорт і навпаки, для імпорту).

Це визначення припускає, що експорт включає витрати на кінцеве споживання, понесені нерезидентами на території країни, а імпорт включає витрати на кінцеве споживання, понесені резидентами в інших країнах світу. Тим не менш, що стосується основи входу-виходу, ці споживчі витрати, здійснені резидентами та нерезидентами з'являтимуться, принаймні в узагальненому вигляді, як коригуючі статті, які відображають підсумки для імпорту та експорту у відповідності до визначень, системи.

Незважаючи на ці методологічні особливості, ми можемо зробити висновок, що національні рахунки Іспанії надають або містять дані для оцінки *в'їзного споживання туристичних послуг*, яка становить частину споживання туристичних послуг (іноді, як це відбувається в Іспанії, ця частина є найбільш доречним розділом).

3. В'їзне споживання туристичних послуг.

За аналогією, це поняття пов'язане з наступними обліковими поняттями: з одного боку – це витрати, включені в *витрати резидентів на споживання в інших країнах світу* (з урахуванням тих же характеристик як і для в'їзного туризму), а з іншого боку – в імпорт послуг (наприклад, перевезення).

Що стосується інших компонентів попиту на туристичні послуги, вони не розглядаються тут докладно, оскільки вони будуть описані в Главі 3, разом із коментаріями методології Іспанії.

1.3.2. Інші компоненти попиту.

Хоча найважливішим компонентом для оцінки економічного впливу туризму є *споживання туристичних послуг*, проаналізоване раніше, ми можемо звернутися до більш широкого поняття попиту на туристичні послуги, яке включатиме:

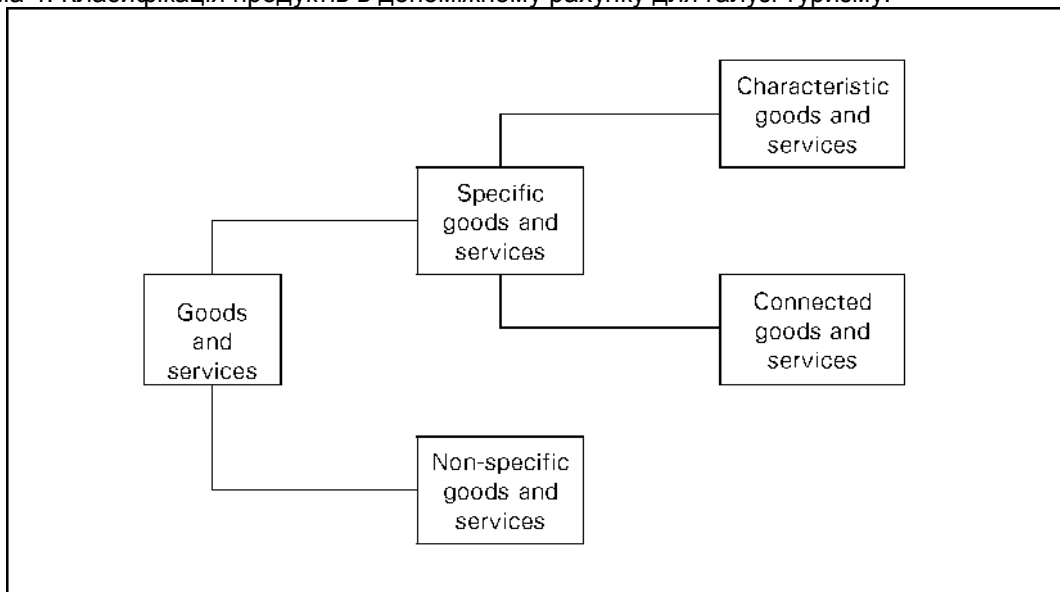
- Витрати на групове споживання (пов'язані з неринковими виробничими одиницями державних управлінь) з туристичною метою.
- Валове нагромадження основного капіталу, пов'язаного з туризмом.

Ці дві складові представляють певні складнощі стосовно оцінки, а також з концептуальної точки зору, і тому вони не були включені в основні рекомендації ДРТМДІ. Глава 3 в INE (2002) докладно аналізує ці два аспекти, оскільки вони включаються в ДРТ Іспанії.

1.4. ОСНОВНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОПОЗИЦІЇ.

- *Супутні продукти споживаються відвідувачами в кількостях, які є важливі (для клієнта та/або постачальника), хоча вони не включені в перелік характерних для туризму продуктів.*

Схема 4. Класифікація продуктів в допоміжному рахунку для галузі туризму.

Враховуючи ці критерії, міжнародні організації визначили переліки продуктів, пов'язаних з туризмом. Фактично, для отримання однорідних ДРТ в різних країнах, має бути принаймні кілька загальних мінімумів, які повинні, концентруватися на статті, яка називається «характерні продукти». Зокрема, схема 4 містить перелік продуктів, які ДРТМДІ вважає характерними.

Ця тема залишається відкритою для обговорення і є предметом багатьох дискусій в рамках огляду міжнародних класифікацій.

Схема 4: Перелік характерних для туризму продуктів

- 1- Послуги з розміщення
 - Готельні послуги та інші послуги з розміщення
 - Послуги із надання неосновного житла платно або безплатно
- 2- Послуги з надання продуктів харчування та напоїв
- 3- Послуги з пасажирських перевезень
 - 3.1 Послуги з міжміських перевезень залізничним транспортом
 - 3.2 Послуги з перевезень автомобільним транспортом
 - 3.3 Послуги з перевезень морським транспортом
 - 3.4 Послуги з перевезень повітряним транспортом
 - 3.5 Супутні пасажирським перевезенням послуги
 - 3.6 Оренда транспортного обладнання для перевезень пасажирів
 - 3.7 Технічне обслуговування та ремонт обладнання для перевезення пасажирів
- 4- Послуги туристичних агентств, туроператорів та послуги гіда
 - 4.1 Послуги туристичних агентств
 - 4.2 Послуги туроператора
 - 4.3 Послуги гіда та інформаційні послуги
- 5- Послуги в сфері культури
 - 5.1 Сценічне мистецтво
 - 5.2 Музеї та інші послуги в сфері культури
- 6- Послуги з відпочинку та інші послуги дозвілля
 - 6.1 Спортивні та рекреаційні послуги
 - 6.2 Інші розважальні послуги
- 7- Допоміжні туристичні послуги
 - 7.1 Фінансові та страхові послуги
 - 7.2 Інші послуги прокату
 - 7.3 Інші туристичні послуги

1.4.2. Характерні види діяльності: Визначення меж туристичної галузі.

Як і у випадку з переліком характерних продуктів, перелік характерних видів діяльності також може бути визначений, – тобто це ті види виробничої діяльності, які виробляють основний продукт, який є характерним для туризму. У відповідності з рекомендаціями ДРТМДІ, ці дії види діяльності відображаються в схемі 5.

Схема 5: Перелік характерних для туризму видів діяльності

1- <u>Готелі та інші подібні заклади</u>
2- <u>Власне друге житло (розрахунково)</u>
3- <u>Ресторани та інші подібні заклади</u>
4- <u>Пасажирські перевезення залізничним транспортом</u>
5- <u>Пасажирські перевезення автомобільним транспортом</u>
6- <u>Пасажирські перевезення морським транспортом</u>
7- <u>Пасажирські перевезення повітряним транспортом</u>
8- <u>Послуги з обслуговування пасажирських перевезень</u>
9- <u>Оренда транспортного обладнання для перевезень пасажирів</u>
10- <u>Туристичні агентства та інші подібні установи</u>
11- <u>Послуги в сфері культури</u>
12- <u>Спортивні та інші рекреаційні послуги</u>

Ця сукупність видів діяльності обмежує ДРТ з точки зору підходу пропозиції або іншими словами – визначає галузь туризму.

В принципі, просте спостереження вищезгаданої схеми та критеріїв спеціалізації можуть

визначити характерні види діяльності. Тим не менш, необхідно відзначити кілька аспектів.

З одного боку, важливо підкреслити деякі основні аспекти, що стосуються визначення діяльності (їх напрямків) в системі національних рахунків. У національних рахунках (їх напрямках) діяльність визначається шляхом об'єднання місцевих одиниць з еквівалентними видами діяльності (МОЕВД): одиниця, що згруповує всі частини інституціональної одиниці, на кшталт компанії, в якості виробника, які розташовані в одному місці або близько розташованих місцях і які допомагають здійснювати діяльність, визначену у відповідності до стандартної класифікації. Схематично МОЕВД відповідало б поняттю створення, в такому вигляді, в якому воно використовується в економічній статистиці.

В Іспанії – класифікація CNAE93 (адаптація NACE Спільноти Версія 1 або ISIC Організації Об'єднаних Націй Версія 3). Класифікації по суті ґрунтуються на типі продукту, що виготовляється. Наприклад, код, який би визначив цю класифікацію для туризму відповідав би статті «Готелі та інші подібні заклади». Агрегація пропонує напрямки діяльності, який є загальною сумою всіх МОЕВД основною діяльністю якого є: напрямки діяльності 551 «Готелі» або 552 «Кемпінг та інші заклади короткотермінового проживання»

Тим не менш, установа (МОЕВД) може здійснювати основну діяльність або може пропонувати один основний продукт (який забезпечує більшу частину доданої вартості або обороту) і здійснювати один або кілька неосновних видів діяльності (продуктів): готель отримує більшу частину своїх доходів від надання

послуг з розміщення, але може мати додатковий дохід від неосновних видів діяльності: доходи від бару та ресторану, послуги зв'язку, обмін валюти і т.д.

Таким чином, з одного боку, це характерні види діяльності (або більш простою мовою – сектори діяльності), які спеціалізуються на *туристичних* продуктах, розробляють види діяльності, які не виключно або переважно пов'язані із туризмом.

Однак, з іншого боку, це характерні установи, що можуть мати у якості своїх основних клієнтів споживачів інших ніж *туристів* або *відвідувачів* (наприклад, бар або ресторан). Ці види діяльності будуть включені коли йдеться про *галузь* туризму, тобто, при розгляді пропозиції в ДРТ.

Схема 5, адаптована на базі фактичного ДРТМДІ, здійснює спробу проілюструвати сферу пропозиції або галузі, порівнюючи з сферою попиту.

Схема 5: Перспектива аналізу пропозиції та попиту на туристичні послуги

Продукти, що пропонуються:	Характерні для туризму види діяльності		Інші види діяльності		
	Основне виробництво: Характерні продукти	Вторинні виробництво: Інші продукти	Основне виробництво: Інші продукти	Вторинні виробництво: Характерні продукти	
Відвідувачі					Перспектива аналізу попиту на туристичні послуги
Особи, що не є відвідувачами					
	Перспектива аналізу пропозиції туристичних послуг				

Джерело: ДРТМДІ

Як видно зі схеми 6, на рахунку виробництва ресурси накопичуються за виробництвом, а робочі місця за проміжним споживанням. Залишок – є *доданою вартістю* або вартістю, створеною цілою одиницею, що займається одним видом виробничої діяльності. Ця змінна є найбільш важливою з точки зору характеристики економічної значимості галузі або напрямку діяльності.

Схема 6. Просте представлення виробничого та робочого рахунків для (напрямку) виду діяльності.

а) Рахунок виробництва

Робочі місця	Ресурси
P.2 Проміжне споживання	P.1 Виробництво
V.1b Валова додана вартість	

б) Робочий рахунок

Робочі місця	Ресурси
D.1 Винагорода працівників	V.1 Валова додана вартість
D.29 – D39 Інші податки на виробництво - Інші субсидії на виробництво	
V.2 Операційний прибуток / V.3 Змішаний дохід	

Робочий рахунок аналізує рівень, на якому додана вартість може покрити оплату праці працівників та інші податки, за винятком субсидій на виробництво. Залишок представляє собою *операційний прибуток*, що відповідає основному доходу, отриманому виробничими одиницями.

Цей рахунок включає в себе поняття змішаного доходу, яке рівносильне операційному прибутку, коли мова йде про компанії, які не ідентифікуються як підприємства, що належать до сектору домашніх господарств. Ця назва походить з того факту, що у доречних випадках (найбільш підходящими прикладами були б індивідуальні підприємці, [не засновані у формі компанії], основний дохід, отриманий від виробничого процесу не може бути чітко ідентифікований як один із основних факторів, праці і капіталу. Тому, використовується термін дохід із змішаних джерел.

Ці показники або основні економічні змінні представлені в таблиці ДРТМДІ, з деталізацією по видам продуктів, як виробничого, так і проміжного споживання.

Крім того, ДРТМДІ також пропонує довершити грошові дані не грошовими даними, що відносяться до:

- Використання робочого фактору у виді діяльності через такі змінні, як: Обсяг роботи (години), види договорів, оплата праці і т. д.
- Дані щодо корпоративної структури: дані та співвідношення розмірів компанії,

1.4.4. Обробка певних продуктів та видів діяльності.

ДРТМДІ також містить певні відмінності від методологій складання національних рахунків щодо способу обробки деяких продуктів та видів діяльності:

- Турагентства та комплексні тури (РТ). Туристичні агентства є одним з найбільш представницьких або характерних видів діяльності туризму. Ці одиниці виконують посередницькі функції між постачальниками продуктів (готелі, транспортні компанії і т.д.) та споживачами (домашні господарства, фірми). Залишаючи їх особливості, існує продукт, який є унікальним для цих видів діяльності, який має певні труднощі при розрахунку ДРТ, враховуючи відмінності з точки зору сфери національних рахунків Іспанії. Це так звані *комплексні тури*, які містять ряд продуктів, пов'язаних з подорожжю, і які придбаються одночасно без можливості споживача визначити межі кожної послуги. Основна проблема, пов'язана із укладанням ДРТ із використанням національних рахунків полягає в тому, що, враховуючи, що в національних рахунках РТ вважаються визначеним і ідентифікованим продуктом, в ДРТ вони мають представлятися із розбивкою по компонентам, таким як транспорт, проживання ... разом із фактичною маржею, отриманою постачальниками РТ (так звані *послуги туроператора* та інші можливі роздрібні посередники). Подолання цієї різниці є однією з конкретних завдань, передбачених при складанні ДРТ. Подробиці з'являються в INE (2002).
- Оренда нерухомості. Другий тип різниці відноситься до оренди нерухомості, згаданої раніше при аналізі критеріїв місцеперебування та сфери ДРТ. Підводячи підсумок, проблема полягає в тому, що фізична особа-нерезидент в економіці (для яких імовірно укладається ДРТ), яка володіє житлом (в найбільш цікавому випадку цього документу, житло має туристичне призначення), в національних рахунках вважається *фіктивним* резидентом економіки. Це означає, що опис та оцінка потоків зарубіжних країн будуть відрізнятися в ДРТ та національних рахунках Іспанії. Для отримання додаткової інформації з цього питання див. INE (2002).

більшість концептуальних труднощів, які відповідають фактичним критеріям, встановленим в ДРТМДІ.

Відповідно до визначення *туризму*, основним підходом для ДРТ – позиція попиту, яка в ДРТМДІ зосереджується на так званому споживанні туристичних послуг всередині країни. Однак, як вже було згадано в інших розділах документа, споживання, що здійснюється відвідувачами, може включати в себе виробництво, створене як за допомогою так званих характерних галузей, так і нехарактерних галузей.

З точки зору пропозиції, аналіз зосереджений на одиницях, що приймають участь у виробництві та/або наданні цих характерних продуктів, тобто в характерних видах діяльності (готелі, підприємства харчової промисловості та барів, туристичні агентства ...). Тим не менше, ці одиниці, крім своєї основної діяльності, можуть виконувати неосновний вид діяльності, виробляючи продукти, які не є типовими для туристичної галузі, і, що

найголовніше, можуть продавати свою продукцію споживачам, іншим ніж туристи або одноденним відвідувачам, тобто іншими видами агентів.

Таким чином, обидва підходи мають різні економічні масштаби і при цьому, мають загальну основу: продукти, що придбаються відвідувачами та пропонується характерними галузями. Без сумніву, це є однією з найважливіших економічних областей, яка не обмежує загальне економічне значення туризму.

Зокрема, в керівництві ДРТМДІ був запропонований глобальний показник для отримання цього комплексного бачення та з метою розрахунку глобальних оцінок: *Туристичний ВАП* (GAV – валовий агрегований показник) – це ВАП, який утворюється в економіці в результаті попиту на туристичні послуги: не тільки в характерних галузях, але й у всіх галузях, які забезпечують продукти для відвідувачів. Такий ВАП утворюється в результаті застосування співвідношення туристичної спеціалізації до ВАП різних галузей (докладніше див. INE (2002))

У попередній інформації міститься так званий *туристичний ВВП*, що узагальнює оцінку податків (за винятком субсидій) на туристичні продукти і формує ВАП щодо туристичних послуг.

Схематично, для сукупної суми по економіці:

$ВВПТ = ВАПТ + \text{Чисті податки на продукти, пов'язані з попитом на туристичні послуги}$

ВАПТ є додатком ВАП, пов'язаного з туризмом для кожного напрямку.

Зазначені методології, запропоновані в ДРТМДІ, є похвальним зусиллям для досягнення взаємозв'язку між попитом і пропозицією туристичних послуг. Тим не менш, вони має певні обмеження (обробка витрат на ділові відрядження, отримання ВАП), які призвели до розгляду додаткових альтернатив для ДРТІ, про що йде мова у розділі 2.5 для розрахунку ВВП пов'язаного з туризмом.

2. Джерела та методологія оцінки ДРТ Іспанії

2.1. ВВЕДЕННЯ: ОСНОВНІ КРИТЕРІЇ, ЯКИХ СЛІД ДОТРИМУВАТИСЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДРТІ.

Допоміжні рахунки, за визначенням, представляють собою підсистеми на основі національних рахунків. Ці допоміжні рахунки підкреслюють певний аспект економічної реальності для побудови конкретної облікової системи, що впливає з даних, що містяться в національних рахунках та додаткових джерелах інформації.

Звичайно, існують різні можливості для складання допоміжних рахунків. Деякі варіанти більш тісно *пов'язані* з національними рахунками, в той час як інші операції є майже *незалежними* щодо облікового ядра (див. (2002)).

Перший підхід був схвалений для допоміжного рахунку для галузі туризму INE з двох основних причин: По-перше, початкова проблема полягає в тому, що якщо допоміжні рахунки створюються, не маючи зв'язку із національними рахунками, існує ризик отримання даних, які не сумісні з макроекономічними показниками економіки, які б, наприклад, обмежували оцінку внеску туризму в GDP_{mp} (оцінка за національними рахунками).

По-друге, це також сприяє процесу укладання ДРТ, який частково активізується завдяки обліковим даним. Тобто, національні рахунки є методологічним підґрунтям та

статистичним підґрунтям для ДРТІ.

Схема 8, що додається до цього документа, синтезує процес, запропонований для оцінки ДРТІ на основі його зв'язку з національними рахунками (в основному з урахуванням вхідних та вихідних таблиць).

Схема 8: Процес загальної оцінки, що використовується в ДРТІ.

*Вихідна
таблиця*

Вхідна таблиця

Національні рахунки Іспанії Вхідні та вихідні таблиці та інші елементи

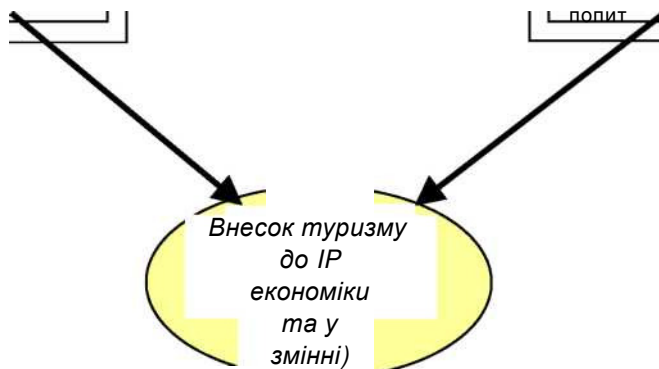
*Додаткові
джерела
інформації
для
пропозиції*

*Додаткові
джерела
інформації для
попиту*

*Оцінка допоміжних рахунків для галузі
туризму*

Оцінки пропозиції:
Характерні
продукти,
характерні
галузі:

Оцінки
попиту:
проміжний
попит.
Кінцевий
попит

Процедуру можна коротко описати таким чином:

1. Адаптація основи входу/виходу для оцінки ДРТІ.

1а) Попереднім етапом є оцінка елементів національних рахунків, які необхідні для ДРТ. Зокрема, у Іспанії є можливість доступу до щорічних вхідних та вихідних таблиць, які укладаються при оглядах національних рахунків Іспанії. Ці таблиці містять інформацію про оцінки ДРТ, для світового значення, на рівні продуктів, та на рівні змінних.

1b) По-друге, попередня наявна основа входу/виходу (національні рахунки Іспанії INE) повинна бути адаптована для потреб ДРТІ. Для того, щоб це зробити, основа входу/виходу (в основному це вхідні та вихідні таблиці) має бути переглянута у відповідності до класифікацій продуктів та видів діяльності, потрібних для ДРТІ. Такий перегляд передбачає два типи завдань:

- У деяких випадках усі дані з ODT необхідно розбити за допомогою завдань із спеціальної оцінки.
- В інших випадках – потрібна проста реорганізація вже існуючих даних.

З першої точки зору, тобто, коли ДРТІ вимагає певного рівня деталізації, що є більш конкретним, ніж той, що передбачений в національних рахунках, вимагається завдання із спеціальної оцінки, із використанням спеціальних джерел (прокоментованих в INE (2002)).

1с) Після виконання першого кроку, необхідно виконати спеціальну оцінку компонентів РТ (див. INE (2002)).

1d) Використовуючи структуру компонентів РТ, здійснюється перетворення вихідних даних із вихідних/вхідних таблиць:

- Різні статті, що утворюють РТ у колонці «проміжне споживання турагентств» (в вхідній таблиці) видаляються і групуються із витратами на кінцеве споживання домашніх господарств.
- Подібним чином, глобальне додавання цих складових видалене з: а) виробництва напрямку туристичних агентств (у вихідній таблиці) та б) з витрат на кінцеве споживання домашніх господарств щодо цього продукту (у вхідній таблиці).

Наступні зміни відбуваються внаслідок цих коригувань: Значення проміжного споживання та значення виробництва туристичних агентств також зменшуються на таку ж суму (еквівалент компонентів комплексного тура), без такої зміни доданої вартості напрямку; витрати на кінцеве споживання домашніх господарств щодо продуктів, які складають РТ (проживання, транспорт ...) збільшуються, в той час як витрати на послуги туристичних агентств зменшуються на таку ж суму. Таким чином, загальні витрати на кінцеве споживання залишаються незмінними.

2. Збір та обробка додаткових джерел інформації.

Статистична база, що походить із щорічних вихідних/вхідних таблиць національних рахунків Іспанії, використовується для включення нових джерел інформації, які орієнтовані саме на аспекти, необхідні для ДРТ.

У розділі 2.2 наведені основні джерела інформації, що використовуються в ДРТІ.

3. Оцінка ДРТІ.

Оцінка фактичного ДРТІ здійснюється за допомогою попередніх елементів.

2.2. ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА СТАТИСТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ, ПОВ'ЯЗАНІ З УКЛАДАННЯМ ДРТІ.

Хоча документ INE (2002) містить детальну інформацію про джерела, що використовуються в ДРТІ, основні особливості основних джерел коротко згадуються тут (Схема 7): з урахуванням попиту, Дослідження витрат на туристичні послуги (EGATUR), модулів витрат на відрядження в структурних економічних дослідженнях (Дослідження промислових компаній, Дослідження структури будівельної галузі та Дослідження в сфері послуг) та Дослідження сімейних бюджетів, враховуючи пропозицію, нові дослідження щодо туристичної діяльності, яке здійснюється Департаментом послуг INE, та особливо Дослідження туристичних агентств та спеціальний модуль щодо РТ.

Основний проект пов'язаний з ДРТІ – це EGATUR, діяльність, що виконується спільно трьома установами, INE, ІДТ (Інститут дослідження туризму) та Банком Іспанії. Це дослідження використовується для оцінки споживання, здійсненого візним туризмом (нерезиденти, які відвідують Іспанію) та виїзним туризмом (іспанці-резиденти, які подорожують за межами території Іспанії). Це прикордонна операція, яка виконується в основних прикордонних пунктах: дороги (Португалія, Франція) та аеропорти, порт Альхесирас. Питання охоплюють більшість елементів, необхідних для характеристики цих потоків (Загальні характерні риси подорожі та пасажирів – причини подорожі, національність, частота відвідувань, тривалість перебування, тип проживання; загальна сума видатків на подорож у країні походження; витрати, здійснені в пункті призначення із розбивкою по основним продуктам; форма організації поїздки; засоби платежу, що використовувалися під час подорожі і т.д.

Отримати уявлення про масштаби цієї операції можна по приблизній кількості проведених досліджень: більш 86 000 досліджень на рік, з яких понад 61 000 пов'язані із нерезидентами і 25 000 – із резидентами Іспанії.

Друга група статистичних інновацій відноситься до модулів витрат на подорожі, понесені компаніями, для яких раніше не були доступні повні статистичні дані, незважаючи на їх значну актуальність з точки зору туристичних потоків.

Схема 7. Основні статистичні проекти, пов'язані з укладанням допоміжного рахунку для галузі туризму Іспанії (ДРТІ).

Позначення	Задачі та характерні риси	Час відліку і доступність результатів	Орган
а) ПОПИТ			
Дослідження витрат на туристичні послуги (EGATUR)	Оцінка витрат відвідувачів-нерезидентів, туристів і одноденних відвідувачів. Оцінка витрат іспанців під час їх поїздки за кордон	Січень 2002	INE – ІДТ – Банк Іспанії
Дослідження зайнятості в сфері розміщення в туристичній галузі. (Колишні дослідження щодо пересування мандрівників)	Оцінює зайнятість та потік туристів в готельних закладах, туристичних кемпінгах, апартаментах та проживання під час агротуризму.	Часові ряди з 1960 року для готельних закладів. В останні роки сферу було розширено і включено інші види послуг із розміщення.	INE
Дослідження сімейних бюджетів INE	Розподіл витрат, понесених домашніми господарствами-резидентами за географічною територією покупки.	Щокварталу з січня 1998 року.	INE
Спеціальний модуль, що складається з щорічного дослідження промислових компаній щодо витрат на подорожі.	Загальна сума та докладна інформація по видам продуктів витрат на подорожі, підготовлена промисловими підприємствами. (Кошторис витрат на ділові відрядження).	Базисний 2000 рік.	INE
Спеціальний модуль, що складається з Дослідження структури будівельної галузі щодо витрат на подорожі.	Загальна кількість та докладна інформація по видам продуктів щодо витрат на подорожі, понесених будівельними компаніями. (Кошторис витрат на ділові відрядження).	Базисний 2000 рік.	Міністерство розвитку
Спеціальні питання в Дослідженні щорічних послуг щодо витрат на подорожі.	Витрати на подорожі, понесені компаніями в галузі послуг.	Щороку 2000 року.	INE
Рух туристів на кордонах. (FRONTUR)	Кількість та характерні риси зарубіжних відвідувачів.	Щомісяця з січня 1996 року	TSI
Рух туристів-резидентів (FAMILITUR)	Кількість та характерні риси подорожей іспанців-резидентів. В тому числі дані по витратам з 2000 року.	Щомісяця з січня 1996 року	TSI
Дослідження щодо рухливості фізичних осіб, що проживають в Іспанії	Кількість та характерні риси рухливості осіб, які проживають в Іспанії	Щороку із посиланням на четвертий квартал 2000 року та за весь 2001 рік	Міністерство розвитку

Схема 7. Основні статистичні проекти, пов'язані з підготовкою допоміжного рахунку для галузі туризму Іспанії (ДРТІ) (Продовження)

Позначення	Задачі та характерні риси	Час відліку і доступність результатів	Орган
б) ПРОПОЗИЦІЯ			
Структурні статистичні дані в секторі послуг: пропозиція туристичних послуг	У тому числі оцінки економічних змінних, що стосуються діяльності, пов'язаної з туризмом. (Готельні та інші подібні закладки, заклади громадського харчування, туристичні агентства, пасажирські перевезення, прокат автомобілів)	Щороку з 1998 року. Дані доступні через t + 18 місяців (t: кінець базисного періоду)	INE
Короткострокові показники сектора послуг: пропозиція туристичних послуг	Включає в себе оцінку плинності кадрів (обороту) та персоналу, задіяного у діяльності, пов'язаній з туризмом (Готельні та інші подібні закладки, заклади громадського харчування, туристичні агентства, пасажирські перевезення, прокат автомобілів)	Щокварталу за станом на 2003 рік. Дані доступні через t+90 днів (t: кінець базисного періоду)	INE
Модуль послуг, що надаються туристичними агентствами та туроператорами	Інформація про доходи за видами пропонованих послуг (комплексні тури, продукти, що пропонуються індивідуально, і т.д.) та про склад фактичних комплексних турів.	Щороку 2000 року.	INE
Спеціальний модуль по послугам з розміщення (Щорічне дослідження послуг).	Інформація, затребувана із готельних закладів щодо виробництва за видами послуг (проживання, харчування і т.д.) та витратами, що не є типовими для такого виробництва.	Щороку 2000 року.	INE
Індекс цін на послуги готелів (HPI)	Тенденції цін, що справляються готельними закладами	Щомісяця з травня 2000 року.	INE

Для того щоб охопити цю область, ряд спеціальних модулів і питань, спрямованих на оцінку витрат компаній на відрядження, включено в економічні дослідження, які проводяться INE (Дослідження промислових компаній, Дослідження послуг) та іншими органами (Дослідження структури будівельної галузі, що проводиться Міністерством розвитку). Ці модулі оцінюють сукупні витрати та їх основні компоненти (транспорт, проживання, харчування).

Важливо також відзначити інформацію, яка надається Дослідженням сімейних бюджетів, що проводиться INE. За станом на 1998 рік значна частина розділів по видатках, які розглядалися в цьому дослідженні (функції класифікації COICOP) включає територію, на якій були понесені зазначені витрати, із поділом на п'ять чітких категорій: *Звичне середовище; на національній території бізнесу; на національній території у поїзді з іншої причини; за кордоном у зв'язку із бізнесом; за кордоном у поїзді з іншої причини*. Тобто, це джерело теоретично забезпечує основу, яка ідеально підходить для оцінки витрат домашніх господарств у ДРТІ.

2.3. ЗАГАЛЬНИЙ ОПИС ДЖЕРЕЛ І МЕТОДІВ ЗА КОМПОНЕНТАМИ ПОПИТУ.

Цей розділ включає в себе основні особливості оцінки попиту на туристичні послуги. Для отримання додаткової інформації по операціям, див. методологію, опубліковану INE (2002).

У якості відправної точки ідеальна процедура оцінки змінних попиту мабуть має отримуватися із спеціальних джерел для таких змінних: Наприклад, статистичні джерела щодо видатків мандрівників при розгляді споживання туристичних послуг. Саме така ситуація має місце в Іспанії: коли інформація надходить як з глобальних даних із національних рахунків Іспанії щодо попиту, так і з спеціальних джерел (перерахованих в наступних розділах даної глави)

Однак, у якості допоміжної процедури, дані щодо попиту на туристичні послуги можна отримати із даних щодо пропозиції. Для отримання цієї інформації, мають бути доступні два типи елементів:

- Попередня оцінка сукупної пропозиції характерних продуктів, із виділенням частини, виробленої в економіці.
- Додаткові дані щодо частини зазначеного виробництва (продукції), які можуть мати туристичний напрям (коефіцієнти).

Кошторис на виробництво можна отримати або в національних рахунках, або в спеціальних джерелах на продукт, що розглядається (хоча вони завжди сумісні з оцінками із національних рахунків).

Після отримання такої попередньої оцінки, необхідно встановити відсоток використання туристичних послуг для кожної категорії продуктів та кожного компоненту попиту. Застосування цих відсотків до загального значення кожної операції дає значення попиту щодо туристичних послуг.

Очевидно, що ця процедура можлива тільки з точки зору природи продукту та існування додаткових джерел інформації. Таким чином, процедура обмежується трьома категоріями продуктів:

- 1) Послуги з розміщення в готелях тощо.
- 2) Деякі категорії пов'язані з пасажирськими перевезеннями: повітряний транспорт; перевезення пасажирів автомобільним транспортом.
- 3) Послуги туристичних агентств.

Оскільки докладне пояснення можна переглянути в INE (2002), в цьому документі лише коментується приклад розміщення в готелі.

Що стосується розміщення в готельних закладах, обсяг виробництва цього продукту визначається за вхідними та вихідними таблицями ЄСР-95, як вже згадувалося раніше. Таким чином, слід визначити частину цього продукту, що має туристичний характер.

У цьому разі призначення цього виду послуг майже завжди має туристичне спрямування. Лише невелика частина цих послуг може розглядатися як *непов'язані із туризмом*: вони представляють осіб, що використовують ці заклади для проживання на регулярній основі.

Перепис населення та житлового фонду використовуються в якості джерела інформації для визначення цієї частки. Переписи надають кількість осіб по автономним спільнотам, !що проживають в готелях, мотелях та гостьових будинках (у сукупності, що проживає в закладах для групового проживання). Виходячи із припущення, що він був зайнятий протягом всього року можна отримати кількість ночівель, які при переведенні у ціновий еквівалент, дають значення цього компоненту.

Для визначення кількості осіб, що проживають в такого роду закладах після перепису, дані екстраполюються на підставі демографічних прогнозів автономної спільноти.

Очевидно, що ця процедура є приблизною і повинна переглядатися при отриманні даних після кожного перепису. У будь-якому випадку, невисока значимість зазначеної групи сукупності, що проживає у готельних закладах, призводить до дуже низьких допустимих меж похибки глобальних оцінок туризму.

2.4. ОЦІНКИ ЗМІННИХ ПРОПОЗИЦІЙ: ХАРАКТЕРНІ НАПРЯМКИ ТА ПРОДУКТИ.

2.4.1. Попередня вибірка характерних напрямків та продуктів в ДРТ Іспанії.

Схема 10 містить перелік характерних продуктів, використовуваних в першій пілотній версії ДРТІ у порівнянні з рекомендаціями ДРТМДІ.

Класифікації продуктів та видів діяльності, що використовуються в ДРТІ, отримуються поєднанням трьох типів критеріїв:

- 1) Рекомендації в міжнародній довідковій методології ДРТМДІ щодо характерних для туризму продуктів та видів діяльності.
- 2) Характерні риси та потреби іспанської туристичної системи.
- 3) Можливості цих базових джерел інформації та, зокрема, системи входу/виходу (переважно вхідні/вихідні таблиці), на яких ґрунтується ДРТІ.

Таким чином, в деяких випадках продукти групуються, а в інших – включаються деякі відмінності.

Важливо відзначити різницю в «Культурних, розважальних та спортивних послугах». Хоча ця перша версія ДРТІ не включає яку-небудь конкретну деталізацію цих продуктів, вона включає різницю, яка має статистичні та методологічні наслідки, що відповідають ринковим послугам, з одного боку, та неринковим послугам, з іншого. Цей розділ складено із дотриманням критеріїв NAS, які визначають цей тип відмінностей, а також, серед інших переваг, дозволяють відносити кожен з цих категорій до двох типів виробників: одиниці, що залежать від державних управлінь (неринкові) та одиниці, що залежать від приватних компаній.

Цей розділ також включає в себе державні послуги категорії, пов'язані з туризмом. Він відповідає дуже специфічній категорії класифікації продуктів (див. схему 10). Враховуючи характер продукту, немає ніяких сумнівів, що він відповідає умовам, що встановлені для його включення як характерного для туризму продукту.

Тим не менш, їх природа «групових послуг» викликає попередню проблему необхідності включення цих послуг до ДРТ, з урахуванням застережень, викладених у міжнародних методологіях в основному внаслідок емпіричних причин. Що стосується Іспанії, то було вирішено включити їх в допоміжний рахунок, оскільки ці елементи мали відповідні джерела інформації.

Схема 10: Перелік характерних для туризму продуктів, що використовуються в ДРТІ

Перелік продуктів в ДРТІ	Перелік ДРТМДІ
<i>Послуги з розміщення</i>	
- Готелі та інші подібні заклади	Такі ж як і у ДРТІ
- Послуги з оренди нерухомості	Такі ж як і у ДРТІ
Послуги з надання продуктів харчування та напоїв	Такі ж як і у ДРТІ
<i>Пасажирські перевезення</i>	
Пасажирські перевезення автомобільним транспортом	Такі ж як і у ДРТІ
Пасажирські перевезення залізничним транспортом	Такі ж як і у ДРТІ
Пасажирські перевезення морським транспортом	Такі ж як і у ДРТІ
Пасажирські перевезення повітряним транспортом	Такі ж як і у ДРТІ
Послуги туристичних агентств	Такі ж як і у ДРТІ
Послуги, пов'язані з перевезенням	Такі ж як і у ДРТІ
Оренда транспортного обладнання	Такі ж як і у ДРТІ
Ринкові культурні, розважальні та спортивні заходи в сфері культури, а з іншого боку – спортивні, неринкові культурні,	ДРТМДІ розглядає дві категорії окремо: з одного боку, це послуги розважальні та спортивні послуги. Однак, між <i>ринковими</i> та <i>неринковими</i> послугами не робиться жодних відмінностей.
Державні туристичні послуги	Включають в себе групові послуги, що надаються державними управліннями нагляду за туристичними послугами. Ця категорія не входить до ДРТМДІ
Нехарактерні продукти	
Товари	
Дистриб'юторська націнка на товари	Торгові та транспортні націнки, пов'язані з товарами, придбаними відвідувачами. Ця категорія не входить до ДРТМДІ
Інші продукти	Інші продукти (в основному, послуги), не включені до попередніх категорій. Це відповідало б двом категоріям ДРТМДІ: «Послуги з технічного обслуговування та ремонту транспортного обладнання для перевезень пасажирів» (входить до ДРТМДІ в «Транспорт») та категорію «Допоміжні туристичні послуги», які, у свою чергу, включають в себе «Фінансові та страхові послуги», «Інші послуги прокату» та «Інші туристичні послуги».

Схема 11 включає перелік видів діяльності, що використовуються в ДРТ Іспанії у порівнянні з рекомендаціями ДРТМДІ.

Тим не менш, важливо детальніше розглянути цей опис та його значення

У визначеннях, передбачених в національних рахунках Іспанії, «галузь» чи «напрямок діяльності» означають показник для сукупності виробничих одиниць, які здійснюють спільну діяльність. Наприклад, напрямок діяльності «Готелі та інші подібні заклади» групує одиниці, основним видом діяльності яких є надання послуг з розміщення. Основний критерій для визначення цих видів діяльності – це продукт. Тобто, в попередньому прикладі із готелями спеціалізацією або основним виробничим процесом є надання послуг з розміщення. Тим не менше, ці виробничі одиниці з основною спеціалізацією можуть здійснювати інші неосновні види діяльності.

Ця дискусія в області ДРТ має серйозні наслідки, які, на жаль, не були враховані при складенні переліку характерних видів діяльності. Насправді, коли йдеться про *галузі* чи *напрямки діяльності*, основною метою є аналіз структур поточних витрат та капітальних витрат для цих одиниць.

Таким чином, в Іспанії було встановлене визначення для напрямків діяльності, що враховує ці фактори і вводить деякі значні відмінності щодо визначення, що міститься в ДРТМДІ:

- ДРТМДІ рекомендував спеціальний напрямок, який би представляв (міжміські) перевезення пасажирів залізничним транспортом. Однак, в Іспанії більша частина перевезень (міжміських) залізничним транспортом пасажирів та вантажу, принаймні в даний час, надаються державними компаніями. Таким чином, при укладанні ДРТІ було прийняте рішення розглянути напрямок або глобальну галузь, яка представляє такі засоби транспортування, оскільки розподіл витрат на той чи інший компонент транспортування (вантажі та пасажирів) має більше аналітичний, ніж практичний характер; хоча в ДРТ міститься такий зв'язок, скоріше за все, зберігання мінімальної статистичної бази даних є абсолютно необхідною потребою.
- Такий же підхід використовується і щодо повітряного транспорту, хоча в цьому випадку з тією перевагою, що розділ доходу пов'язаний з товарами має другорядне значення у порівнянні з активністю пасажирських перевезень.

Схема 11: Перелік характерних для туризму видів діяльності, що використовується в ДРТІ

Перелік видів діяльності, в ДРТІ	Перелік ДРТМДІ
Готелі та інші подібні заклади	Такі ж як і у ДРТІ
Оренда нерухомості	Такі ж як і у ДРТІ
Ресторани та інші подібні заклади	Такі ж як і у ДРТІ
Пасажирські перевезення автомобільним транспортом	Такі ж як і у ДРТІ
Пасажирські перевезення залізничним транспортом	ДРТМДІ виділило спеціальний напрямок для «Послуг з пасажирських перевезень залізничним транспортом». У випадку з Іспанією, рахунок включає глобальні дані стосовно одиниць, що здійснюють такий вид перевезень. (Див. доданий коментар).
Пасажирські перевезення морським транспортом	Такі ж як і у ДРТІ
Пасажирські перевезення повітряним транспортом	ДРТМДІ встановлює спеціальний напрямок для «Пасажирських перевезень повітряним транспортом». У випадку з Іспанією, рахунок включає в себе глобальні дані стосовно одиниць, що здійснюють такий вид перевезень. (Див. доданий коментар).
Послуги туристичних агентств	Такі ж як і у ДРТІ
Послуги, пов'язані з перевезенням	ДРТМДІ встановлює спеціальний напрямок для «Послуг супутніх до пасажирських перевезень повітряним транспортом». У випадку з Іспанією рахунок включає в себе дані щодо одиниць, що надають такий вид послуг, пов'язаних з транспортом, без специфікації. (Див. доданий коментар).
Оренда транспортного обладнання	Такі ж як і у ДРТІ
Ринкові культурні, розважальні та спортивні види діяльності	ДРТМДІ розглядає дві категорії окремо: з одного боку, послуги в сфері культури, а з іншого — спортивні та розважальні послуги. Тим не менш, між <i>ринковими</i> та <i>неринковими</i> послугами не робиться жодних відмінностей.
Неринкові культурні, розважальні та спортивні види діяльності	

2.4.2. Загальні методологічні аспекти: Виробничі та робочі рахунки характерних напрямків.

Галузь характеризується, виходячи із способу підготовки виробничих та робочих рахунків щодо напрямків характерних для туризму. Вона включає в себе наступні змінні:

- Виробництво. Для підготовки всіх елементів, що включаються до складу ДРТ, необхідно розглянути оцінку виробництва напрямків, характерних для туризму. При оцінці даної змінної, елементи необхідно розбити за видами продуктів, із виявленням характерних продуктів, оскільки це полегшує побудову ДРТ, як взаємозв'язане ціле.
- Проміжне споживання. Для характерних напрямків діяльності. Хоча для досягнення основною мети оцінки ВАП напрямків вимагаються тільки узагальнена оцінка, ДРТМДІ також передбачає деталізацію даної змінної за видами продуктів.
- Оплата праці працівників. Ця діяльність включає в себе розрахунок витрат на персонал, використовуючи різні елементи (пов'язані з оцінкою зайнятості).
- Робота в туристичній галузі.
- Інші чисті податки для субсидій на виробництво.

Важливо відзначити, що, в принципі, для розрахунку робочого рахунку, єдиний суттєвий елемент, який необхідно отримати – це «інші податки на виробництво (за вирахуванням субсидій)». Тим не менш, оскільки кінцевою метою ДРТІ є отримання оцінки щодо внеску в GDPmp, необхідно розглянути оцінку всіх видів податків, пов'язаних з попитом на туристичні продукти.

Оцінки включені в вхідні та вихідні таблиці SNA використовуються в якості основи для оцінки цих змінних, хоча також вимагалася додаткова задача, яка полягала в отриманні інформації та адаптації облікових даних у відповідності із структурою, допоміжних рахунків.

Що стосується конкретних методик, використовуваних для основних видів продуктів та видів діяльності, див. методологію, опубліковану INE в 2002 році.

2.5. ОЦІНКА ВПЛИВУ ТУРИЗМУ НА ВВП ТА ІНШІ МАКРОЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ.

2.5.1. Основні аспекти.

ДРТІ включає в себе дві оцінки внеску туризму в ВВП:

- Оцінка запропонована ДРТМДІ, яка описаний в епіграфі 2, заснована на розрахунку ВАП, який *безпосередньо* отримується з сукупного попиту на туристичні послуги
- В якості альтернативи INE запропонувала варіант (див. INE (2002)), в якому внесок у ВВП еквівалентний кінцевому попиту на туристичні послуги. Тобто, це більш комплексний розрахунок (кожний компонент кінцевих витрат на туристичні послуги за вирахуванням імпорту включається як одне ціле) і більше наближений до глобального ефекту, оскільки він встановлює частину проміжного споживання туристичних послуг, які не утворюють ВВП.

В Схемі 6 (додається до цього документу) підсумовується цей підхід, відповідної до якого, як докладно описано в INE (2002), ВВП може бути підготовлене за допомогою інших підходів

системи походження-призначення.¹⁰

З одного боку, з погляду попиту, ВВП еквівалентний сумі компонентів кінцевого попиту (за вирахуванням імпорту). З іншого боку, з точки зору пропозиції, ВВП еквівалентний сумі ВАП у різних напрямків діяльності.

Не вдаючись у дуже докладні описи, які виходять за рамки цієї методології, важливо підкреслити, що частина попиту на продукти в системі призначена або використовується для створення інших продуктів: ця частина включена в так звану матрицю проміжного споживання. Ця матриця не є частиною та не впливає на оцінки ВВП економіки, оскільки вона відповідає виробництву певних напрямків діяльності, а також витратам, здійсненим іншими. Загальний підсумок цього проміжного споживання не існував би для всієї економіки.

Схема 10: GDPmp із системи входу/виходу (вхідна таблиця¹¹).

Разом проміжне споживання	Разом кінцевий попит	Разом праця
GAVbp за напрямками діяльності		
Разом виробництво		

Підхід пропозиції:
GDPmp як сума GAVbp
напрямків діяльності
(збільшена на чисті
податки на продукти).

Компоненти GDPmp

Витрати на кінцеве споживання
домашніх господарств
С.Е. ДА та НООДГ
GFFC

Зміни в запасах Експорт g. та s.
(-) Імпорт g. та s.

GDPmp (попит)

GAVbp напрямки сільського
господарства GAVbp напрямки
промисловості GAVbp напрямки сектору
послуг FISIM

Чисті податки на імпорт ПДВ на
продукти.

Інші чисті податки на продукти GDPmp
(пропозиція)

Підхід попиту: GDPmp
як сума компонентів
кінцевого попиту (за
вирахуванням імпорту)

Іншими словами (незалежно від особливостей оцінки та імпорту) , при побудові в економіці облікової системи на основі системи входу/виходу, яка представлена на схемі, сума компонентів кінцевого попиту має збігатися із загальним показником ВАП всіх напрямків.

Важливо відзначити, що оцінка попиту вимагає попереднього розрахунку обсягу імпорту для уникнення завищення оцінок. Отже, ДРТ використовує безпосередню інформацію, що надається щорічно (для таких остаточних оцінок) реальною системою походження/призначення відповідно до ЄСР-95 (а також передбачені в ній множники).

Використовуються прості гіпотези пропорційності, оскільки складніші моделі не гарантують надійніших оцінок. Можливе поліпшення якості оцінки не компенсуватиме більшу складність, пов'язану із розрахунком.

Крім того, з урахуванням важливості ролі, яку відіграє туризм для створення робочих місць, ДРТІ також оцінює вплив мультиплікативного ефекту на зайнятість.

Національні рахунки Іспанії надають оцінки рівня зайнятості за напрямками діяльності. Таким чином, можна одержати коефіцієнти зайнятості за напрямками. Якщо ми розглядатимемо гіпотезу про те, що вміст зайнятості на одиницю на виході є однаковим для виробництва, призначеного для туризму та для інших компонентів, то ми зможемо обчислити кількість створених робочих місць безпосередньо за допомогою попиту на туристичні послуги (або обсяги виробництва).

Прямий об'єм зайнятості може бути визначений за допомогою дуже простої методології: шляхом розподілу пропорційно до значущості виробництва туристичних послуг для кожного напрямку діяльності.

У цьому сенсі важливо відзначити, що при отриманні даних з національних рахунків, як в ДРТІ, вона надає оцінки вектору працевлаштування по напрямках. Таким чином, ці оцінки є сумісними і комплексними в оцінках інших змінних.

2.5.2. Оцінка непрямих наслідків.

У якості продовження розрахунків в рамках ДРТ, в ситуації з Іспанією, розглядається можливість включення так званих непрямих наслідків на виробництво та зайнятість.

Це ситуація, в якій встановлюється, разом із *прямим* або безпосереднім впливом туризму, викликаним виробничими одиницями та/або компаніями, які постачають товари і послуги, придбані туристами, так звані *непрямі наслідки*, які б враховували ланцюгові наслідки, викликані в іншій частині економічної системи, в тій мірі, що галузь туризму також потребує інших факторів ресурсів та виробництва для розвитку своєї діяльності.

Традиційний спосіб оцінки таких непрямих наслідків є використання даних системи входи/виходу та гіпотез для технологічних відносин і стабільність у часі щодо виробничих завдань, які створюють різні види продуктів (товарів або послуг).

INE (2002) містить опис таких моделей разом із їх основними гіпотезами.

2.6. ЗАГАЛЬНА СТРУКТУРА ТАБЛИЦЬ РЕЗУЛЬТАТІВ, ВКЛЮЧЕНИХ В ДРТ ІСПАНІЇ.

В схемі 13 зібрані діаграми деталізованих даних, включених в ДРТ Іспанії у порівнянні з таблицями рекомендованими ДРТМДІ, в тому числі їх короткий опис.

Хоча зміст інформації, в основному такий ж, як і в ДРТМДІ, в способі надання даних відбулися перерозподіли та внесені зміни. Зокрема, схеми, які складають допоміжний рахунок для галузі туризму Іспанії можна згрупувати в п'ять категорій.

- 1) Загальні схеми: Агреговані показники
- 2) Схеми попиту на туристичні послуги
- 3) Схеми пропозиції: Туристична галузь
- 4) Схеми, що порівнюють попит та пропозицію.
- 5) Інша інформація

Перша група – загальні схеми – не входить у ДРТМДІ як така, хоча її включення є обов'язковим в ДРТ. Ці схеми фактично отримуються на підставі інформації, що детально надається в інших діаграмах. Основною метою цього розділу є надання рядів облікових даних ДРТ протягом часу, що дозволяє проводити динамічний аналіз ролі, яку відіграє туризм в економіці.

Схеми попиту на туристичні послуги схожі на діаграми, що містяться в ДРТМДІ, хоча їх структура відрізняється, оскільки в'їзне споживання та внутрішнє споживання надаються разом, при цьому, все споживання туристичних послуг державних управлінь (як індивідуальних, так і групових) з'являється в тій же схемі.

В схемі пропозиції, інформація подана з незначними відмінностями структури ДРТМДІ: Схема 3.1. включає в себе дані про узагальнений рахунок виробництва туристичних галузей; схема 3.2. наводить лише структуру даних по виробництву за видами продуктів (входить в Таблицю 5 ДРТМДІ). Також схема 3.3. включає в себе поточні витрати характерних галузей, таким чином проводячи різницю між *проміжним споживанням* та *іншими поточними витратами* (які представлені в таблицях 5 і 6 ДРТМДІ).

У розділі 4 представлені результати порівняння пропозиції і попиту на туристичні послуги та підсумкові макроекономічні показники, як з позиції ДРТМДІ (Схема 4.1 Порівняння попит/пропозиція: туристичні коефіцієнти), так і на підставі пропозиції, що використовується в ДРТ Іспанії. (Схема 4.2. Внесок туризму в економіку: Прямий ефект та сукупний ефект).

Дана презентація надає більш тісний зв'язок між кожною із цих схем та спеціальною таблицею із облікової системи вводу/виводу (NAS93 / CCP-95): в деяких випадках вихідна таблиця, і в інших вхідна таблиця.

Нарешті, в розділі 5 містяться всі додаткові відомості про не грошові аспекти, що містяться в ДРТ. В даний час цей розділ включає в себе тільки дві таблиці, в якості прикладу, хоча важливо відзначити, що це питання *відкрите*, оскільки можна включити багато різних не грошових змінних. З іншого боку, цей тип інформації достатньо розкритий іспанською статистичною системою, і тому навіть є сенс запитати, чи слід його включати до ДРТІ.

Схема 13: Таблиці, які складають допоміжний рахунок для галузі туризму Іспанії.

Найменування	Вміст	Відповідність до таблиць ДРТМДІ
1) Загальні схеми: Схема 1.1. Внесок туризму у ВВП. - Схема 1.1.1 - Схема 1.1.2 Схема 1.2. Баланс туристичних потоків в інших країнах світу: Виїзне споживання туристичних послуг та в'їзне споживання туристичних послуг. - Схема 1.2.1 - Схема 1.1.2	Глобальна сума щодо внеску туризму в ВВП економіки. Числові дані розрізняються за великими компонентами: в'їзний туризм та інші компоненти попиту Поточні ціни Постійні ціни Баланс зовнішніх потоків споживання туристичних послуг, в'їзне споживання туристичних послуг та виїзне споживання туристичних послуг. Поточні ціни Постійні ціни	Узагальнені дані, що відповідають двом таблицям ДРТМДІ: Таблиця 1 (споживання в'їзного туризму за витратами на продукти, сплаченими готівкою щодо кінцевого споживання відвідувача) та Таблиця 3 (виїзне споживання туристичних послуг за видами продуктів).
2) Схеми попиту на туристичні послуги Схема 2.1. Споживання туристичних послуг всередині країни за видами продуктів та компонентами. - Схема 2.1.1 - Схема 2.1.2 Схема 2.2. Споживання туристичних послуг державних управлінь: індивідуальні та групові видатки. Схема 2.3. Валове нагромадження основного капіталу характерних напрямків діяльності	Дані про споживання на території розрізняються за видами характерних продуктів та компонентами: в'їзне споживання, внутрішнє споживання. Поточні ціни Постійні ціни Дані про витрати на споживання державних управлінь на території, що перелічується за характерними продуктами; інші витрати: показник. Деталізація за видами продуктів: Матеріальні та нематеріальні інвестиції.	Інформація, що міститься в двох таблицях в ДРТМДІ: Таблиця 2 (споживання внутрішніх туристичних послуг) і Таблиця 4 (споживання туристичних послуг всередині країни за видами продуктів). Інформація, що міститься в двох таблицях в ДРТМДІ: Таблиця 2 (Індивідуальне споживання туристичних послуг) і Таблиця 9 (Групове споживання туристичних послуг за функціями та рівнем управління). Такі ж як і в Таблиці 8 ДРТМДІ, з невеликими відмінностями щодо структури.
3) Схема пропозиції: галузь туризму Схема 3.1. Рахунок виробництва характерних напрямків діяльності. Схема 3.2. Детальна інформація по виробництву щодо характерних напрямків діяльності. Схема 3.3. Докладна інформація про поточні витрати (проміжне споживання та первинне споживання) характерних напрямків діяльності.	Рахунок виробництва характерних напрямків діяльності. Деталізація виробництва за продуктами. Адаптація вихідної таблиці до ДРТ (матриця виробництва). Деталізація проміжного споживання за видами продуктів; деталізація інших поточних витрат (оплата праці працівників, податки на виробництво ...)	Схеми із ДРТ Іспанії еквівалентні таблиці 5 (рахунок виробництва напрямків туристичної діяльності) та частково Таблиці 6 (пропозиція всередині країни та внутрішнє споживання туристичних послуг за видами продуктів) ДРТМДІ
Схема 3.4. Зайнятість в характерних напрямках діяльності.	Дані про зайнятість (робочі місця) за характерними напрямками діяльності.	Як і в Таблиці 7. Зайнятість у напрямках туристичної діяльності ДРТМДІ

4) Схеми, що порівнюють попит та пропозицію. Схема 4.1. Порівняння пропозиції/попиту: Туристичні коефіцієнти. Схема 4.2. Внесок туризму в економіку: Прямий ефект та сукупний ефект.	Порівняння між оцінками пропозиції та попиту, що поєднують попередні схеми. Застосування методики входу/виходу для отримання <i>непрямих</i> наслідків, які туризм має на економіку	Частина інформації з цієї таблиці представлена в Таблиці 6 ДРТМДІ. Не входить до ДРТМДІ
5) Інша інформація Схема 5.1. Туристична галузь: Розподіл компаній за розміром (кількість співробітників) Схема 5.2. Туристична галузь: Порівняльні коефіцієнти за розміром компанії		Структура ДРТМДІ Таблиця 10

3. Посилання на документацію

Канада, А. (1999): *La Cuenta Satelite del Turismo y el Equilibrio oferta-demanda*. Входить до публікації: Всесвітня туристська організація (1999): Семінар з туристичних статистичних даних, що утворюють допоміжний рахунок для галузі туризму: основні тексти. ВТО, 1999 рік.

Канада, А. (2002-а): *La Cuenta Satelite del Turismo de Espana: Objetivos, aspectos metodologicos y primeras estimaciones (1996-1999)*. Іспанська комерційна інформація. Журнал *Econotm*, 798, березень 2002 року.

Канада, А. (2002-б): ДРТ Іспанії Методологічні міркування про регіоналізацію операцій та інших елементів обліку. Включені в «Документи Енцо Паччі щодо оцінки економічної важливості туризму. Том 2». ВТО, Мадрид, 2002 рік.

Канада, А.; Прадо, Дж.; Поір, Р. (2002) *La contabilidad nacional segun el SEC95 como marco para la estimacion de las Cuentas Satelites del Turismo*. Методологічний семінар щодо статистичних даних, пов'язаних з Директивою Ради 95/57/ЕС стосовно допоміжного рахунку для галузі туризму. EUROSTAT-INE-TSI. Мадрид, березень 2002 року.

Canada, A. (2003): *Una nota sobre los elementos de oferta en una Cuenta Satelite del Turismo*. Щоквартальний Короткостроковий Бюлетень, 90, НДІ, грудень 2003 року.

ЄВРОСТАТ (1996): *Європейська система національних і регіональних рахунків 1995 року*. Відділ публікацій Європейських Співтовариств, Люксембург, 1996 рік.

ЄВРОСТАТ (2002): *Європейська керівництво по запровадженню допоміжного рахунку для галузі туризму*. Відділ публікацій Європейських Співтовариств, Люксембург, 2002 рік.

Хольц-Ікін, Д. (2001): *Капітал в допоміжному рахунку для галузі туризму*. Економіка Туризму, 2001. № 7.

INE (2000): *Propuestas de la Subdireccion General de Cuentas Nacionales del INE sobre el documento Cuenta satelite del turismo: Концептуальна структура. Група національних рахунків (22-23 лютого 2000 року) Генеральний Відділ Національного Рахунку, Національний інститут статистики*.

INE (2002): *La Cuenta Satelite del Turismo de Espana. Metodologia y primeras estimaciones (1996-1999)*, National Statistics Institute, 2002.

Організація Об'єднаних Націй (1993): *Системи національних рахунків 1993 року*. Нью-Йорк, 1993 рік.

Організація Об'єднаних Націй (2000): *Допоміжний рахунок для галузі туризму. Загальна методологічно-довідкова документація Нью-Йорк, 2000 рік*.

Організація із економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) (1999): *Проект керівництва ОЕСР по допоміжному рахунку для галузі туризму*, ОЕСР, 1999.

Всесвітня туристська організація (ВТО) (1999): *Допоміжний рахунок для галузі туризму. Концептуальна основа*. Мадрид, 1999 рік.

10 Для спрощення інтерпретації цього документа, визначення ВВП не було включено з позиції доходу.

11 Той же підхід може бути використаний при використанні симетричної таблиці.